

KATHOLIKUS NÉPLAP.

17. szám.

Pest, aprilis 27. 1853.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, Szerdán. Előfizethetni rá Pesten, a jó és olcsó könyvkiadó-társulat ügynökénél: czukorutca 6. szám, földszint, a szerkesztőségnél. Vidéken a es. kir. postahivataloknál.

Előfizetési díj Budapesten kihordással félévre 1 ft. pp. vidékre postán, borítékban félévre 1 ft. 20 kr. pp. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen „a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez” czimezendők. (Pesten a központi papnöveldeben.)

Dicsőség magasságban az Istennek, s a földön bekeség a jó akaratu embereknek. Luk. 2, 14.

A bibornok-testület.

Ezen sz. testület háromrendű tagokból, bibornok-püspökök, bibornok-áldozárok, és bibornok diakonokból áll.

A bibornokok eredete a keresztény egyház első századaiban keresendő, noha nevük először csak nagy Konstantin császár alatt fordul elő. — Eredetileg csak Róma diaconusai, áldozárai valának, kik azonban különös hatalom- és méltósággal bírtak. Így látjuk őket az első általános szent zsinatban, melly 325. évben Kr. után Nicaea városában tartatott, elnökölni, s ennek határozatait sz. Sylvester pápa nevében aláírni. Melly volt tehát a romai egyház kormányja? Abban általánosan megegyeznek, hogy sz. Péter, mielőtt székelyét a világ fővárosában elfoglalná, szentelt áldozárokat és szerpapokat (diakonokat) kiknek különböző tisztségeket adott. Számuk előbb igen csekély volt. Az evangelium elterjedése folytán sz. Kilit, harmadik utóda sz. Péternek a romai székben, ezt 25-re emelheté. Sz. Evarizt, ki 96-ik évben foglalá el sz. Péter székét, minden zavar elkerülése végett a várost plebániákra osztá; mindeddig ezen plebániákban csak egy-egy áldozár volt. Midőn 140 év körül sz. Hügin pápa a hívők számát nevedezni látván, minden plebános mellé több papot rendelt. Ezen egyházak, az az külön plebániák czimeknek (tituli) nevezettek, melly szó czim, vagy felírásnak hivatott; vagy azért, mivel mindaz, mit az egyház a pogányoktól viszavett, ezen minden dolog halhatatlan örökösének tulajdonává (titulus) lett; vagy pedig azért, mivel minden áldozár azon különös egyháztól nyéré czimét, (titulus) mellynek előjárója volt. Ez dicsőséges őseredete a bibornok-áldozároknak.

Mi a bibornok szerpapokat illeti, megjegyzendő, hogy valamint Jeruzsálemben, úgy Romában is, ezen egyház alapítása óta volt hét szerpap. Közönségesen minden különös czim nélkül, bár hol voltak, ott végzik foglalatosságait. — Tudjuk pedig, hogy az első szerpapok foglalatossága a szegények — hitvallásuk miatt foglalatosságban sinlődő keresztények- és vértanukróli gondoskodásban állt.

Kétszáznegyvenedik év körül osztá ki köztük sz. Fábian pápa a város különböző részeit. — Jeruzsálemben sz. Istvánt látjuk a szerpapok élén állani, szintugy volt ez Romában is. Ezen isteni szolgáltnak feje, kit az egyház főpásztorának nevezett ki a papság és a nép megegyezésével, főszerpap czimet viselt. Senki sem bírta azt dicsőbbben sz. Lőrincznél. Mint mainap, úgy akkor is 14 kerületre volt Roma városa osztva: minden szerpapnak gondviselése alá tehát két kerület jutott. Nem sokára ezek száma annyira szaporított, a hány városrésze volt Romának. Minden kerületben volt egy hely, egy templom, mellyben a szerpap főkép végzé tisztségét. Ezen templom alamizsna-egyháznak (diaconia) nevezetett. Ez tiszteletreméltó eredete a szerpapoknak. Az első 14-hez nem sokára más 4 is csatoltatott azon különös rendeltetéssel, a pápának a sz. titkok végzésénél szolgáltni; kik palotaiaknak (palatini) nevezettek.

Még a bibornok-püspökök vannak hátra. Sz. Péter utódai vallukon nyugodván minden egyház gondviselése, ezen nagy apostol példáját követték; s valamint ez a kormányzás terhét tisztársaival megosztá, úgy ők is ezt a püspökökkel, az apostolok utódival közösen akarok viselni. Ők tehát, hogy az egész földkerekségén elszórt püspöki testületet képviseltessek, a Romához legkö-

zelebb fekvő püspököket választák, kikből képezték tanácsukat; ilyen püspök van hat, kik a római egyházmegyéhez tartozó püspököknek nevezetnek s e következők: az ostia- és velletri-i, porto- s sz. ruffina-i, frascati-i, albanai, st. sabinai, és a prenestei püspök. Az ostia-i püspök mindig egyszersmind e sz. testület dékánja is.

A bibornokok száma különböző időben különböző volt: jelenleg már meg van határozva. V. Sixtus, a nagy pápa megtekintvén sas szemével a római egyház e fölséges kormányát, ezt állandóvá akará tenni. Egy bullájában, mellyből kitűnik egész pápai méltósága, hatalmas vonásokkal rajzolja az ő és új törvény közti viszonyt; megmutatja, miként vett társul Mózes Isten parancsolatjára 70-et a nép vénei közül, hogy őt segítsék Israel választott népét az ígérlet földjébe vezetni; azután e remek hasonlatot a keresztény egyházra alkalmazván, mellynek hivatása: az emberi nemet a mennyei Jeruzsalembe vezetni, meghatározta, hogy ezentúl a katolikus Mózes (vagyis a római pápa) tanácsát is 70 illy választott férfiú képezze.

Már maga a bibornokok (Cardinalis-sark) neve is kijelenti azon nagy szerepet, melly nekik a katolikus egyház kormányában kijelentetett. Hasonlóan az anyagi egyház kapuit tartó sarkokhoz, ők mintegy azon sz. sarkok az anyaszent-egyház épületében, mellyeken fordul az egyház romolhatlan kapuja, melly a mennyet nyitja és zárja be, vagyis ők támaszai és tanácsnokai Jézus Krisztus helytartójának, kit bölcseségükkel, tapasztalásukkal, bátorságukkal és határtalan önfeláldozásukkal környeznek. A történetben nevük először a nagy Konstantin alatt Romában tartott zsinat alkalmával fordul elő, s azóta a keresztény évkönyvek minden lapján fénylik. Látjuk őket elnökölni az általános zsinatokban, mint követeket a keleti császárok- és nyugoti királyoknál, az újabb társulatok legfontosb ügyeit elvégezni; magát az egyházat a szent szék megürültével kormányozni, és a záresarnokokban (conclave) azon dicső előjogot gyakorolni: fejet adni az egész kereszténységnek. *)

*) A tizenegyedik századig a pápa az összes papságtól választatott a nép tanúságtételével. Hogy az ezen választásmóddal összekötött bajokat eltávolítsa II. Miklós pápa, az 1159-ik évben Romában tartott zsinatban azt határozta, hogy a pápaválasztásban főreszük a bibornokoknak legyen; azonban a többi papság és nép véleménye és egyezése is léreessék ki. — Ezen új választásmód III. Sándor pápa koráig 1179 tartott. Mivel azonban még néha szakadások jelentektek, e pápa a lateráni zsinaton azt határozta, hogy az legyen a törvényszerinti pápa, kit a bibor-

Igy tehát e tiszteletreméltó személyek méltóságukra meghaladják a püspököket, érsekeket, primásokat és patriarchákat.

Ennyi nagyság és hatalom nem maradhatott külső fény környezete nélkül, melly, bár mit mondjanak felőle, tisztelet gerjesztésre szükséges. Azért gondoskodtak is arról a pápák, ezen egyházfejedelmek méltóságát kitüntetések és előjogok által emelni. Az 1244-ik évben tartott általános zsinatban IV. Innocenz pápa jogot ad nekik, a vörös kalapot viselni. IV. Pál hozzácsatolá a barrett és a piros kis sipka használatát, kemény büntetés alatt megtiltván mindenkinek fejének hason színű fődözetteli ékítését; végre bíbor takarót határozta az állatoknak is azon esetre, ha a szent testület lóra ülne. A bibornokoknak az egyház minden méltóságát viselő személyei felett adott fömagasság (eminentissimus) czim VIII. Urbántól veszi eredetét. Azonban a bibornokok egyik legkitünőbb előjogai közül azon jog: egy halálraitelt gonosztevőnek kegyelmet nyerni. Ha Romában a kivégeztetés napján a gyászmenet egy bibornokkal találkozik össze, ki előre feltett szándék nélkül lépett ki palotájából, a vétkes azonnal megszabadul.

A ker. felebaráti szeretet.

A jelen 1853-ik év első napjaiban a regényes fekvésű aranykertet, a nagy Csalóközt látogattam meg, hol egy, a ker. felebaráti szeretetet előtűntető tanulságos történetkének valék tanuja, mellyet tiszt. szerkesztő ur engedelmével ezennel a Kath. Néplap t. olvasóival közölni el nem mulaszthatok. — Történetünk tárgya egy szorgalmas s jámbor lelkű földmivelő, nevérol István, ki Istennek ama parancsolatától „Szeresd felebarátodat, mint magadat“ áthatva, rövid nyelvű fejszóját kezébe vette, s virgoncz fiát társul híván, a közellevő erdőbe kiballagott. A mint az erdőbe érkezének, így szól gyermekéhez: Kedves fiam! nemde te is tudod, hogy szomszéd gazdánk nehéz betegen fekszik, felesége pedig a sok apró gyermektől ki sem léphet? azt gondoltam tehát, hogy, miután kedves plebános urunk a felebaráti szeretetről praedikálván, azt mondá: hogy a mit az atyafiak közül egynek cseleked-

nokok kétharmada megválaszt, kizárátván a választásból mind a papság, mind a nép. Ez a jelen választásmód, megerősítve a századok, pápák és általános zsinatok által.

tek, nekem cselekszitek“ Isten dicsőségére nagyobbat, beteg szomszédunk segítségére pedig hasznosabbat nem cselekedhetünk, mintha az itt található száraz ágakat összeszededegetjük; mert, lásd fiam, szegény szomszédunk már a nyártól fogva fekszik, eselédje pedig nincs, ki fűteni valóról gondoskodott volna; — s nemde magad is mondad, hogy többször átmennél hozzá, de szobája igen hideg, s esodálkoztál mindig, hogy abban a hideg szobában meg nem fagy.

„Bizon édes apám uram igaz, mert tegnap is, hogy édes anyám kenyérsütés után egy lángost küldött a szomszédasszonynak, sirva panaszkodott, hogy annyi fája sincs, a mi mellett egy kis rántott levest kotyvaszthatna.“

„No lásd kedves Józsim, hát kapjunk bele, te csak rakd össze azt, a mit én majd összeszedetek.“

Kezdjük el tehát a Jézus sz. nevében.

A tél daczára az idő kedvezni látszott a két munkásnak, mert a nap sugarai jóformán átmelegíték a levegőt, úgy annyira, hogy István bácsi többszöri kérdésére, ha valljon nem fázol-e fiam? mindannyiszor azt felelé, hogy nem fázik. En a helybeli plebános urnál szállásolván, „mint-hogy az idő illy szép, forduljunk egyet itt az erdőeske mellett, így szólit meg engemet a plebános ur, hiszen az idő már 4 óra felé jár, most már étel után jól fog esni a teste a mérsékelt mozgás.“ — En édes örömet engedve kívánatának, kísétáltunk a szabadba. A mint az erdőhöz érünk, megpillantottuk a két munkást, kikhez a plebános ur imigy szólott: Jól van Istvánom, illy móddal szorgalom által lehet az embernek valamit szerezni; hiszen a fa ugyis méreg drága, s itt e szép ágak ugyis veszendőbe mennének. Isten áldja meg kezed munkáját! Ezzel tovább akaránk folytatni sétánkat, de a jámbor gazda levén fővegét, így folytatja a beszédet: Tisztelendő plebános ur: már több napja, hogy vizsgálódom a fölött: mi hiánya van szegény beteg szomszédomnak, de mindedig kevés időm, tehetségem és erőm volt e csekély munka elkezdésére. Most miután Isten gyermekemben segítséget adott, a mit magamban föltettem, azt immár tulajdon szükségem fedezésére bevégeztem. Dolgoimat tegnap végezvén, mint akartam, keresztényi kötelességemnek tartám, a nyert időt szegény beteg szomszédom javára fordítani, és ezen hulladékokat, minthogy szegénynek fája nincsen, szegénysége fődözésére összeszedni. Kedves szomszédom talan maga végezte volna e munkát, de sulyos nyavalyája, mellyet tiszt. plebános urunk ugy is tud, őt hátráltatja; gyermekei pe-

dig még ifjak és kicsinyek. — Innét igyekszem csöndben elvégezni e munkát, mellyet ő ez évben nehezen végezhetett volna. Az ősszel, Isten panasz néven ne vegye, a földjeit is beganéjótattam fiaimmal, és föl is szántattam.

„Hogy hogy István gazda, tehát a szomszédod mitsem tud a fölöl, hogy ti neki dolgoztok?“

„Épen semmit, vizonzá István, de nem is szükség, hogy tudjen fölöl.“

„De illy formán, monda mintegy kisértőleg a plebános, majd nem ugy jutalmaz meg benneteket, mint megérdemeltétek.“

Megjutalmazni! monda István, de ki is kívánna jutalmat illyen munkáért, mellyet a ker. felebaráti szeretet megtenni parancsol? szomszédom velem bizonyosan ezt tette volna, ha én olly sulyos beteg volnék. Ezen fölül magam dolgából semmit sem mulasztottam, családomnak sem okoztam valamiben rövidséget. Azon örvendetes meglepetés, midőn szobáját majd befűttik, és ha földjét először látandja, — az lesz jutalmam. Hisz maga kedves tisztelendő urunk gyakortább igy tanított bennünket a szentegyházban.

Ezek hallatára örömtől sugárzott a plebános ur arca, és a jámbor földmives gazda kezét megszorítván, mély illetődéssel monda neki: Isten kimerithetlen sz. áldása legyen rajtad jó István! te már e földön a menyieiket kebledben hordozod. A legjobb Atya, ki a jámborokat szereti, mint édes anya szülötteit, ő áldjon meg minden hozzád tartozóiddal és fiaiddal együtt legbőségesebb áldásával. Ezután összefont kezekkel az égre tekintvén így szólott: „Menynek és földnek hatalmas nagy Ura! halát adok neked ezen lelketem örömmel eltöltő tapasztalásért, melly által hűveimnek jóságabani hitem ujjal megerősült! Ezerszer halát adok neked, hogy sz. ígéd hirdetésére, s annak illy forma gyümölcsözésére sz. malasztodat adtad.“

Juhász Gyula.

Az irgalmasság ereje.

Cawant, az irlandi esimos régi várost bizonyos nap szokatlan zaj, láрма lepte el; noha egyébként esztendőről esztendőre teljes nyugalomnak örvende. A városba vivő sövénysegte országuton csak úgy tódult be a sok szekér, taliga s több illyesmi telve falusiakkal; itt ott élénken ritt ki valamelly asszonyságnak skarlatszínű kö-

penye a pórnök sötétes felső öltönei és a parasz-
tok szürke kabátjai közül. Az előváros majdnem
minden gunyhójából csatlakoztak a menő em-
bertömeghez, melly mindinkább növekedve hu-
zódék végig az utcákon, míg végre a régi vár
falaihoz ért, hol mint a hangya, úgy hemzsegett
a sok báméskodó henye nép.

A tanásházat környező néptömeg hangja
tengermorajként zug, míg végre némi fölkiáltá-
sokban tör ki. West János, a környék félelme,
a rabló s tolvaj elitelteték. „Hogyan szól az íté-
let?“ kérdezik százan is egyszerre: „Deporta-
tio élethosszig,“ volt a felelet *).

A vár átellenében fekvő dombon egy fiu állt.
Fürkésző szemeit leirhatlan aggalommal jártatá
a tömegen; halvány arca minden hallott vád-
pontra halványabb lón, s végre, midőn az ítélet
kimondaték, eszméletlenül rogyott össze. Ez a
tolvajnak fia volt.

Már jó délután vala, midőn a fiu ismét ma-
gához jött. Egyedül volt. Az emberek rivalgásait
a közelében legelő juhnyáj lassu kolompolása
váltá föl. Képtelen volt fölfogni, valljon mi az
oka, hogy ő most itt fekszik, s magát olly gyön-
gének, olly betegnek érzi. Körülötte minden nyu-
gott volt. Reszkető tagokkal támaszkodék föl s
körülnézett. A füvet a sok járó kelő ember leta-
posta. A legközelebb lefolyt hónapok alatti egész
élete visszajött emlékezetébe: eszébe jutottak a
gonosz czimborák, kiket apjánál tartózkodása
alatt ismert, eszébe jutottak a kétségbeeséssel telt
gyalázatos tervek, mellyeket akkor tudott meg,
ha úgy tette magát, mintha alutt volna; eszébe
jutottak az éjjeli vállalkozások, miket azok elá-
larczozva s fegyveresen üztek, ezeknek sebes
visszajötte, atyja elfogatásának hire, saját futása
a városbeli rokonaihoz, az ítélőszék, a pör, az
elitélés.

Igaz, hogy apja kemény és durva ember
volt, de azért gyermekével nem bánt rosszul. A
mennyei nagy skegyelemdus atyáról a fiunak
fogalma sem volt. Ollyba tartá most magát, mint
ki a világon elhagyottan, egyes egyedül áll.
Mindazáltal keblében nem bánat volt az uralkodó
érezmény, de még azon szégyen sem, hogy ő egy
deportálnak fia. A visszafizetés-, a bosszuvágy
volt az, mi lelkét fölgyújtá! A fiu azon ember-
tömegre gondolt, melly azért gyült össze, hogy

*) A deportatio Angliában és Franciaországban a kö-
zönséges vétkesek rendes büntetése. Az illyenek
messze, tengertúli pusztá vidékekre vitetnek, a hol
aztán kemény fölügyelet alatt dolgoznak s néha
meg is jobbulnak.

szemeit az ő apjának halálos aggodalmain legel-
tesse; kész lett volna azonnal valamennyit dirib-
ról darabra tépni s ülöhelyéből egy marok füvet
kapott ki tövestül Oh báresak férfiu volnék, gon-
dolta magában, hogy boszút állhatnék valameny-
nyin, azokon a nézőkön, azokon a csendörökön,
a bírakon, az eskütteken, a tanukon, különösen
egyiken ezek közül, egy Leyton nevü papon, ki
valamennyi között leghatározottab s legvilágo-
sabb vallomást tön a tolvaj ellen. Oh csak ő en-
nek az embernek árthatna valamikép! — mert
hiszen e nélkül nem bizonyult volna be teljesen
apjának vétkes volta s nem is itélték volna el őt.

Hirtelen egy gondolat villant meg fejében,
szemei vad örömtől szikráztak. „Tudom hol la-
kik,“ mondá magában; „a plébánia itt van kö-
zelében. Tüstént oda megyek. Hiszen már szinte
sötétlik. Ugy tesztek, a mint egyszer apámtól hal-
lottam, hogy egy bírónak tett. Vörös kakast kül-
dök a házara, igen, igen, hadd égjen, s ne depor-
táltasson több apát.“

A fiu csak hamar egy csomó gyufára tön
szert; ebből állt az egész, a mire szüksége vala, s
utját azonnal a plébánia felé vette.

Az idő már késő őszen állt. Hideg szél zu-
gott át a leveleiktől majdnem egészen megfosz-
tott fák között s Gyuri fogai vaczogtak, s fél-
mesztelen karjai s lábai remegtek, a mint a me-
zőkön áthatolt. — „Szerencsére,“ mondá magá-
ban, „az éj sötét, mint a korom. E jó szél hatal-
mas lángot fog hajtani.

Epen kilenczet ütött, a mint a plébániához
ért; de minden olly csendes vala már, mint éj-
félkor. Egy lélek sem volt ébren, egy világoeska
sem vala a plébánián, mit láthatott volna. A ka-
put nem bátorkodék fölnyitni, nehogy a zársat-
tanása valamikép elárulja, a miért is kapta ma-
gát s a falon mászott át. Azonban alig lépett az
udvarba, midőn a kutya ugatni kezdé. Gyuri
egy szénakazal mögé huzódék, alig mert lélek-
zeni s minden pillanatban várá, mikor rohanja
meg már őt a kutya. Csak később bátorkodék
megmozdulni, s bátorságával bosszúszomja is a-
lább hagyott, míg végre elhatárzá, hogy Cawantba
visszatér. De igen föl volt indulva, igen fázott,
igen éhezett; aztán meg attól is félt, hogy roko-
nai otthon, hosszas kimaradásáért majd jól elnás-
pangolják. Valljon mitévő legyen? hova indul-
jon? S midőn ekkép elhagyatottságának érzete
ismét föléledt szívében, föléledt egyszersmind
atyja emléke, föléledt a gyűlölség annak vadó-
ló ellen, valamint a bosszuvágy is, melly tette
készíteté őt. Illy érzelmektől fölbátoritva elővév
a csomó gyufát s egyet a fővényes papiron vé-

gig huzott, mi tüstent lángot vetvén, azonnal a kazalba dugá, hol alig lobban egyet s mindjárt kialutt. Ekkor a többi gyufát kezdé sorban gyujtogatni.

E pillanatban a kutyát ismét ugatni hallja, mire észreveszi, hogy a pítvar ajtaja nyilik s feleje léptek közelednek. Erre kétségbeesetten akarja megkísérteni a menekvést, de egy erős kéz ragadja meg őt vállánál, s nyugottan kérdi egy mély hang: „Mi vihetett téged illy vétkes eselekedetre?“ Ekkor még néhány szolga jött elő, kik lámpáikkal az egész udvart átmozozák. Természetes, hogy semmi büntársok sem akadtak s csak az elégetett csomó gyufát találák meg, mit a fiu eldobált, míg maga remegve állt s csak néha kísérté meg az erős kézből magát kiragadni.

A szolgák végre visszaküldettek a házba, a hová aztán Gyurit is bevitték. Kicsiny, szegényes kinézésű s a falnál könyvekkel telve volt a szoba, a mellybe lépett.

A plebános, mert ez érte őt rajta, lámpát gyujtott, s foglyát szorgosan őrzé. A fiu merőn szegzé szeméit a földre, míg maga a lelkész majd a fiu halvány, lesütött arcát, majd annak rongyos ruházatát vizsgálá, melly alól itt-ott a fiunak hideg s aggalomtól rettegő tagjait láthatá. A mint Gyuri végtére fölneze, a lelkésznek nyájas pillanatában valami olly fájdalmas részvét látszott, miszerint alig hiheté, hogy ez volna azon ember, kinek vallomása következtében atyja elítéltetett. Soha senki nem nézett még rá olly jószívuileg, mint ezen ember. Gonosz, vad érzelmei egyszerre eltűntek.

„Ugy látszik, hogy igen megfáztál.“ mondá Leyton a plebános. „Jer közelebb a tűzhöz, s helyekdedjél le, míg kikérdezlek. De igazat szólj. Én nem vagyok valami hatósági személy, de azért átszolgáltathatlak a törvénynek, ha nem úgy felelsz, a mint én ohajtom.“

A ficzkó még mindig állt, reszkető ujjai közt tartva sipkáját; arcán olly benső megindulás látszék, hogy a jó lelkész még szelidebb, nyájasabb hangon folytatá: „Szegény fiu, hiszen én csak jót akarok neked, vigasztalódjál s gondold meg, vajjon rám bízhatod-e magadat? Ne félj úgy, csak beszéld el nyomoru helyzetedet, miről külsőd ollyan szomoru bizonytságot tesz, hogy segítsek rajtad, ha csak lehet.“

A fiatal bűnös szíve e szavakra olvadozni kezdé. Valljon ez azon ember, kinek házát ő lángba akará borítani? Kire ő romlást s tán halált szándékozik hozni? Valljon nem pusztá fogás-e ez, a mi által őt vallomásra akarja birni? De ha e komoly s részvételtjes arcra tekinté, érzé, hogy

ez lehetetlen. „Jer, szegény fiu,“ ismétlé a lelkész, „beszélj el mindent!“

Gyuri, mióta ésszel birt, alig hallott egyebet, mint apja czimboráinak káromkodásait, átkozódásait, durva tréfáit, vagy pedig tolvajságróli beszédeit, mindazáltal lényének jobb része még nem volt egészen földulva, megromolva, s e szavakra, mellyek ellenségének szájából hangzának, összeesapott kezekkel omolt térdre; beszélni akart, de csupán zokogni volt képes. Mind e napig az aggalomteljes napig még nem ismerete a sirást, most azonban sűrűn kezdének könnyű hullani, s a mint így félig térdele, félig a földön fekvék, olly erős fájdalom fogta el őt, hogy a jó lelkész látá, miszerint a fiu ezen keservének ki kell először magát tombolnia, s csak akkor nyerhet lelke valami nyugottabb pillanatot.

A fiatal bűnbánó még mindég sirt, a mint egy éltes aszony, a lelkész anyja a szobába lépett, s kérde fiát, valljon hogyan boldogult a börtönben ama gonosz emberrel.

„Azt mondá,“ felele Leyton; „hogy van egy fia, kinek jövőd sorsa jobban nyomja szívet, mint a rámért büntetés, s e gondolat annyira elfoglalá őt, hogy biztatásimat alig hallá. Halálos aggodalmak között, égre földre kért, hogy fiát menteném az ollyas élettől, mint a millyet ő viselt, s megmondá azon asszony lakását, hol gyermekét fölhalálhatom. Azonban többszörös keresésem daczára a fiut sohasem lelhetém föl.“

„Nem mondotta meg a fiu nevét?“ kérde az anya. „West György,“ felelé a lelkész.

A fiu, saját nevét hallván, megszünt zokogni. Lélekzetvesztés nélkül hallgatta az elbeszélést, melly apja kérését s a lelkész amaz ohajtását tárgyazá, hogy bár teljesithesse e kérelmet. Erre a fiu rögtön fölugrék, s neki az ajtónak, hogy felnyissa. Leyton nyugodtan tartá őt vissza, mondván: „Neked nem szabad elillantannod.“

„Nem maradhatok! Nem viselhetem el tekintetét! Bocsásson tova plebános ur!“ A fiu némi vadtsággal mondá ki e szavakat s ujra menekülni akart.

„De hiszen én neked csak jót akarok!“ — Gyuri szeméből ujra sűrű könyvek peregtek alá, s végre zokogva mondá: „Mig plebános ur engem keresett, hogy segedelmét s pártfogását nyujtsa, addig én házát a fejére akartam gyujtani. Nem, ezt el nem viselhetem! Ekkor ismét térdre esett, s arcát kezeivel elfödé.

Most hosszú hallgatás következék; valamint a becsületes lelkész s ennek anyja, ugy a fiu is igen meg volt illetődve, kit a szégyen és bánat,

mi eddig előtte egészen ismeretlen vala, teljesen lesujtott. Végre kérdé a lelkész: „Tehát mi birt illy bűnös cselekedetre?”

A fiut a nagy bánat, haladatosság s több más eddig előtte ismeretlen érzemény egészen elboritá. Pillanatig gondolkozék, aztán elkezdé történetét. Elmondá a csábításokat, életmódját, bánatát, epekedését, lángoló haragát apja rettenetes sorsa fölött, dühét, mit bene a néptömeg rivalgása költött fel, kétségbeesését, midőn ájulásból magához tért, boszuszomját s azon kísérletet, mellyel azt le akará esillapítani. Mindezt meggondolatlan, gyermeki egyszerűséggel mondá el a nélkül, hogy azon érzeményeket elhallgatná, mellyek rajta koronként uralkodának.

Az elbeszélés végeztével a lelkész anyja hozzá lépett s nyájas szavakkal iparkodék őt megnyugtatni. Már hangkiejtésében is valami új volt a fiúra nézve, s e szavak mélyebben átjárák szívét, mint előbbi élettársainak legpiskolódóbb beszédek s atkozódásaik. Gyuri megcsókola az éltes nő kezét, melly vállán nyugvék. Körültekinté, mint az, ki álmodik s fél abból fölébredni. Ereje elhagyá őt s ájulás kerülgeté: a miért is agyba tették őt s magára hagyák.

Másnap jó reggeli után a plébános saját tanulószohájába vezeté őt, s beszélt neki szent és szép dolgokról, mellyek az elhanyagolt fiu előtt egészen ismeretlenek valának; beszélt neki a nagy, a szeretetteljes mennyei atyáról, arról, ki a szegény eltévedt bűnöst épen úgy szeretete, mint a leggazdagabb, legnemesebb s legszerencsésebb embert; beszélt neki a mennyei a legédesb boldogságról, annak erejéről s hatásáról: „Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek.” —

West György most első-szolgai minőségben van egy bérlett javadalomban, s halával emlékszik vissza jötevőjére. A—y.

Bonnard katolikus hittérítő vértanúsága Chinában.

Multévi april vagyis sz. György hava tizedikén egy katolikus hittérítő vérével tanuskodott szent hitünk igazsága mellett. E vértanu neve Bonnard. A történet helye Tong-King. Az esemény egyes részeit Retord ur. acanthalai püspök ekép adja elő:

Délelőtti 10 órakor, midőn a főmandarin még aludt, megerősítették a halálos ítélet. Egy keresztény hivatalnok titokban kitudta azt, s néhány barátjával közlötöte. Villám-sebességgel terjedt el a hir, hogy Bonnard estére ki fog végeztetni — s minden oldalról gyülekeztek az új-

kereszteltek, hogy e gyászeseeményt láthassák. Dél óta tömve voltak az utcák emberekkel, s különösen nagy volt a tolongás azon kapu előtt, mellyen e gyászmenet elvonulandó volt. A kivégeztetés azonban, hihetőleg a tolongás elkerülése miatt, következő napra halasztott. De a néptömeg ekkor sem igen lett kisebb.

Reggel mindenki a szokásos vesztőhely felé sietett, hol a mandarinok már mindent elkészítettek. Egyszerre csak azt veszik észre, hogy a hittérítőt más helyre vezették. A sokaság rohanva fut most oda, azonban igen hosszú volt az ut, s így ők már későn érkeztek meg. Így hát csak néhány száz keresztény lehetett jelen a mi testvérünk halálán. A vesztőhely majd mérföldnyire a város-tól, egy folyó közelében. Krisztus jámbor bajnoka az utat gyalog tette meg, a szégyen-táblát és lánczokat tartva kezén; természetfeletti nyugalom ült arcán, s így haladt előre.

A vesztőhelyre érkezvén, mindjárt hátraköték kezét, s pedig oly szorosán, hogy a vér is csurgott belőlük. Ehhez járult, hogy a mandarinok elfeledték az eszközöket, mellyekkel a szégyentáblát és lánczokat leoldani kellett volna. Legalább is egy óra telt bele, míg ezen eszközöket előhozták, s a mi vértanunk ez egész idő alatt térdre borulva s szemeit égre emelve, imádkozott. Ő csak néhány perczel előbb vette magához az Ur testét, mint börtönét elhagyá, hogyan lehetett volna hát félnie, reszketnie?!

A mint a szégyentáblát és lánczokat leoldották, a felügyelő mandarin lelépett tevéjéről, hogy testvérünk haját rendbe hozza, és néhány szót susogott neki, mit a körülállók nem érthettek meg. Vértanunk szinte mondott neki néhány szót, de ezeket sem igen lehetett hallani. — Midőn a mandarin újra tevéjére ült, hármat ütöttek a czimbalomra, s barátunk feje a földön hevert. A hóhér egy csapásra levágta azt. A keresztények csak keveset foghattak föl véreből, mert a körülálló katonatisztek akadályozták őket.

A katonák magoknak tarták meg felső és alsó véres ruháját, felosztották azt egymás közt, hogy a keresztényeknek jó drágán eladhassák.

Azt hittük, hogy Bonnard is, valamint a boldogult Schaeffer, a vesztőhelyen fog eltemettetni, s hogy csak feje dobatik a vízbe. Azért mindent megtettünk, csak hogy a boldogult testét valamiképp megszerezzhessük, azonban nem úgy történt. A boldogult teste a fejjel együtt egy katonákkal megtöltött hajóba tétették. Egy másik hajóban a főmandarin volt, több fegyverestől körülvéve és három napi élelemmel ellátva, s így tovább eveztek.

Azonban az én szerpamom és két hitelemző szinte egy sajkára ült, s hogy kitudhassák, hova fogják a hullát dobni, távolról kísérek őket: este felé több halász-csónakot is küldtünk ki a tengerre. Nyolcz, kilencz óra közt sötét lett az ég, és esni kezdett. A mandarinok Tam-Joan alatt megállottak, s miután ott valamit tetek, mit látni ugyan nem lehetett, de könnyen kitalálhatni, visszatértek. A helyet jól megjegygyezték a sajkában levő keresztények, s nem sokára a halászeszernakok is megérkeztek. Egy ifju huszonöt lányira lebukott a folyóba, s egyenesen a boldogult testére akadt. Diadalmasan emelkedett most ki a vízből, s örömmel kiáltotta: „Megtaláltam őt!”

A mandarinok egy nagy követ kötöttek volt a hullára, s a fejet egy kis zsákba rejtve karjai alá tették. A becses hullát tehát előhozatott a mélységből. Ejjél után egy óra volt, midőn csónakaink megérkeztek. — A hullát

azonnal papi diszöltönybe öltöztetett, egy keresztény család által ajándékozott igen szép koporsóba helyeztetett, s egyházunk közepén, gyertyáktól körülvéve, más nap estig kitétetett. Ekkor szokott egyházi szertartásainkkal eltemettük őt.

Én magam végeztem az isteni szolgálatot, Legrand ur, két áldozar (felszentelt pap) és egy szerpap s minden növendékeink jelenlétében. A hulla tehát már közöttünk nyugszik. Ó mi szép volt volt ő koporsójában, papi diszöltönyébe öltözve! Ugy látszott, mintha esőndes álomba merült, s valamely mennyei látvány mosolyt csalat volna ajkaira!

Különfélék.

Uj egyházi intézetek Franciaországban. Párizsban, mely márig is ollyannyira bővelkedik a felebaráti szeretet gyakorlását, és szent hitünk terjesztését előmozdító intézetekben, ujlag alakult egy az egyedül igaz vallás javára. A keleten lakó három millió szláv-görög egyesült katolikus a nem egyesültek folytonos üldözésének van kitéve. Hogy ezt elkerülhessék, leginkább buzgó és tanult papságra van szükségük, mellynek nevelésére azonban hiányzik ott minden eszköz. Jelenleg a párisi érsek védnöksége alatt, a hívők részvétében bizalommal a Babylonutzában 69. sz. alatt egy papnövelde nyitattott meg, mellyben ezen községek számára lelkészek neveltessenek. A növendékeknek a St. Sulpicei növeldébe kellend előadásokra járniok. Coquerau apát, sz. denisi kanonok és a francia hajóserg káplánja, február 16-án felszólította a híveket, ezen intézetnek adományokkal segítésére. Kegyes adakozások elfogadhatnak az érseki udvarban, a valencia-i hercegnénél, Durand bárónénál, Esgrigny grófnénál, Chambagny grófnénál stb.

Szinte Párizsban alakítottott egy más, nőköl álló egyesület is, Ratisbonne Tódor apát által, mellyre okot szolgáltatott Alfonz testvérének csodálatos megtérése; ezéjla a zsidók megtérése. Az egyesület sionhegyi Boldogasszony nevet vevé fel, tagjai „Sior. leányai”-nak nevezik magokat. Magokra vállalták az uj kereszteltek gondviselését. Január 20-án ünneplé a társulat évnapiját, melly alkalommal három fiatal ember vevé fel a sz. keresztiséget, miután már 16-ik januárban egy fiatal asszony is megkereszteltetett volna. A Párizsban alapított házat Ratisbonne Tódor igazgatja. Testvére Alphonz segítségével oldalánál van, hogy pedig osztatlanul szentelhesse magát hívásának, Jézus társaságából kilépett. Olly nagy a zsidók tódulása az üdvösségnek e menhelyére, hogy már más, valószínűen Metz városában nyitandó ház alapításáról is gondoskodnak.

Azon bécsi szivargyárban dolgozó leányok, kikről már lapunkban is egyizben olly sok dicséretet mondotunk el, ujjab szép bizonyosságát adták jó vallásos s honleányi lelkületüknek. Ugyan is alig hallották meg azon szép tervet, melly szerint Bécsben Ő cs. kir. Apostoli Felsége szerencsés megmenekülésének emlékére egy díszes templom fog építettetni, azonnal elhatározták magokat, hogy 1000 p. forinton az építendő templom egyik oltára számára szép oltárképet fognak festetni. A derék leányok ezen áldozata annál inkább érdemi meg a köztiszteletet, minthogy a szegény leányok napi kézmunkájuk béréből vonják le s gyűjtik össze az említett szép összeget. Ezen 1000 p. forinton fölül pedig most azonnal 100 forintot adtak át a templom építésére. Tisztelet és becsület aztán az illy honleányok előtt! de köszönet egyszerűen

smind a bécsi Severin-egyletnek, melly e gondja alá fogadott intézetnek tagjaiba illy lelkületet képes önteni! Ujjab bizonyosság ez arra, milly jótékony hatásuk a katolikus egyletek. Sz. István-egylete jőjjön el minél hamarább a te országod is!

Hány szentségök van a protestánsoknak? Badenből a következő épületes, szóról szóra igaz történetkét írják, melly meglepő tekintetet hagy vetniük a vallási ismeret bőségére, mellyet némely ugynevezett felvilágosodott emberek ifju korukból mentének meg: Bizonyos kocsmában protestánsok és katolikusok ülök körül az asztalt (ez utóbbiak, t. i. a katolikusok közt, kik a kisebbséget teszik, van a helység tanítója is) mindannyi jobbára gyármunkás. Oda vetődik egy protestáns gyártulajdonos is, és hozzájok ül. Miután egy ideig a sörös kancsóba beépillantott volna, körültekint és szól: Ma ismét a kath. szentegyházban voltam. Az uj plebános-helyettes remekül szónokol, predikációiban arany a gondolatfolyam, és különben is a katolikusok isteni tisztelete nekem jobban tetszik, mint a mienk. Kár, hogy egyikem nem vagyunk, ugyis olly kevés a híja.

A helység tanítója. Én ugy gondolom, hogy még sok híja van?

Gyártulajdonos. Ah hogyne? hiszen csak a szentségek számában különböziünk. A katolikusoknak hét szentségök van, nekünk meg (darabig gondolkozok) öt.

Protestáns gyármunkás. Minekünk nem öt, hanem három szentségünk van.

Másik munkás. Mit három? nekünk szinte ugy mint a katolikusoknak hét szentségünk van, nem látom okát, miért ne lehetne nekünk is annyi.

A helység tanítója a második munkáshoz. Eddig azon véleményben voltam, hogy a protestánsoknak két szentségök van, s most hármát, ötöt, söt hetet hallok emlegetni. Ugyan nevezze meg kegyelmed azt a három szentséget.

Munkás. Ujjait nyujtva: első a keresztiség, második az egyház, harmadik (egyet köhéssel s folytatja) — a szentség.

A helység tanítója elmosolyodik, a többiek hallgatnak, és senki sem mond ellent. Tehát magok sem tudják, hogy hány szentségök van, és mellyek azok. — Milly boldog e részben a kath. keresztény, ki a teljes igazságot anyaszentegyházában föltalálja!

Franciaországban azon szép szokás uralkodik, hogy évenként 3000 és 1400 forintnyi jutalom osztatik ki olly személyek között, kiknek erényessége általánosan elismertetett. Taval ezt a jutalmat egy szolgáló és egy szerezsen rabszolga nyerte el. A szolgáló, névszerint Baltez Franciska, 1816-tól fogva egy uri családban 23 évig szolgált. Ekkor az urasága elvesztette minden vagyonát. Franciska ezért nem hagyta el gazdáit, hanem bér nélkül szolgált nekik, megtakarított filléreit nekik adta, keze munkájával eltartotta a családot. söt egyetlen örökségét, egy szántóföldet szinte eladta, csak hogy uraságát az éhhaláltól megmentse. Ekkor meghal a család-anya s a nyomorúság még nagyobb lett. Franciska ekkor mindenét odaadta, az utolsó végvásnát is, csak hogy gazdája gyermekei meztelenségét fedje. Ő maga rongyos ruhákkal beéri, dolgozik éjjel nappal, gazdája gyermekeit felneveli, anyjukat pedig folytonosan ápolja, s iránta mindig a legnagyobb tisztelettel viseltetik. Valóban ezen szolgálótól példát vehetne magának minden cseléd. Ő méltán megérdemelte az erény jutalmát.

Keresztény könyvtár. Korunk vallás- és erénybeli körülményei alkalmat nyújtanak, a már többször és különféle hírlapokban ajánlott „*Leiki Kalauz*”-nak bővített, és javított csinos és czélszerű második kiállítására a buzgó t. cz. egyházi és világi olvasó közönséget illő tisztelettel figyelmeztetni, s ezen közhasznú könyvet, (melly is már németül sajtó alatt vagyon) a templomi és házi ajtatosságnak, és istenességnek előmozdítására, a felszerkesztés, jobbulás, és vigasztalásra, a keresztény vallásos, és társas erények elismerése- és gyakorlatára kikinek ajánlani. Ezen ajánlható épületes könyv, a lelki gyakorlatokat, főképen az ajtatosságot, istenességet, és valódi keresztényi erényességet valamint a magányos, ugy a társas és családi keresztényi benső életet elősegíti. Ambár ezen czélszerű, és szép képekkel ékesített oktató és elméledő ima-könyv az első kiadásánál sokkal költségesebb, mindazonáltal a jóakaratu szerző, *Peltzman Gergely*, szent Ferenczi áldozár, és a t. cz. Angoly-Kissaszonnyok gyóntatója a tiszta hasznot részint a pesti kör- és dolgozóház, részint pedig a sz. Lipót temploma, és legszegényebb iskolás gyermekek javára szentelte. A t. szerző munkája előbbi árát, egy pengő forintyával meghagyta. Aláírásokat elfogad a „*Katholischer Christ*,” a „*Religio*” és a „*Katholikus Néplap*,” szerkesztősége.

Keresztény könyvtár. Imint jelent meg s Pesten Geibel Arminnál kapható következő imakönyv gyermekek számára: **Ábel áldozata.** Ker. kath. gyermekek ajtatos fohászai. Irta Fellner Antal. A szép szorgalmu szerző jelen munkájában, melly püspöki jóváhagyás mellett jött napfényre, rimes versekbe szedett olly imákat nyújt a gyermekeknek, mellyekről a püspöki vizsgáló ur is tanusítja, hogy az ifjuságban az áhitatot s jámborságot fölkelteni alkalmasok. A 16-od rétbén 43 lapra terjedő füzetkének ára Geibel Arminnal 10 kr. p. szerzőnél Váczott 8 kr. p.

Társulati ügy. A jó és olvasó könyvkiadó társulat a honunkban is „*Élő szent olvasó*,” vagy „*Rózsafüzér*” nevezet alatt mindinkább szaporodó Mária-társulatoknak való alkalmas imakönyvről gondoskodni kívánván, illyenül egy egri érseki megyebeli buzgó plebános ur és alapító tag által írottat annál hajlandóbb volt elfogadni, minthogy azt (különben is az érseki főt. hatóság által helyeseltet), igen tisztelt szerzője szíves volt a társulatnak ingyen, és teljes tulajdoni joggal átengedni. A társulat által kiadott könyvek sorában ennél fogva ezennel megjelenik a következő imakönyv is:

„*Élő Rózsá*” Imádságos és énekeskönyv, az „*Élő szent olvasó*”-ról nevezett Mária-társulatnak használatára. Az egri érseki hatóság jóváhagyásával. Kiadja a jó és olvasó könyvkiadó társulat. Pesten. 1853. Nagy 12-ed rétbén, 108 l.

Az igen diszes nyomásu könyvecske (gyönyörű aczelmetszettel, és egy tokba zárt, sz. titkokat tartalmazó tizenöt czédelával együtt) keményen kötve 12 kr. p.; az arany szegélyü, sajtolt papirba kötött velin példányoké: 16 kr., a bőrkötésü szinte aranszegélyü s velin példányoké pedig 26 kr. p.

Az ezen imakönyvhez csatolt *Toldalék*-ban a reggeli, 3 estvéli, ugy a sz. miséhez való, nem különben gyónás- és áldozási stb. imádságok, valamint szokottabb templomi énekek is feltalálhatók. Megrendeléseket a társulat ügynöksége e könyvre nézve is a szokott föltételek alatt fogad el.

Jónak véljük egyszersmind ezuttal, főleg a népis-kolákat pártoló, s az ezekben járó ifjuságnak nem csupán értelmi, de erkölcsi képezését is szívükön hordozó, minden czimü és rendü iskola és nevelésbarátok figyelmét, a társulat által nem rég kiadott, következő czimü könyvecskeire is ujjalag fölhívni:

„*Piros tojások*.” Iskolai ajándékul jó gyermekeknek. Németül írta Schmid Kristóf. Fordította Somogyi Károly. Kiadta a jó és olvasó könyvkiadó társulat. — Pesten. 1853. Nagy 16-r. 72 lap. Ára füzve borítékban és egy aczélynyomatu képpel: 6 kr.; aranyzással, és sajtolt papiru kemény kötéssel 10 kr. p.

E könyvecske a társulat részéről egyedül a végett, hogy a tisztelt iskolai jöltévők, kik közé örömmel hisszük valamennyi nt. plebános urakat számíthatni, a jutalmazandó gyermekek iránti bőkezűségeket nagyobb megterhelhetesök nélkül gyakorolhassák, az azt nagyobb mennyiségben, tehát legalább 75 példányban vásárolóknak 3 p. krjával fog színes borítékba füzve adadni; sajtolt papirba és keményen kötve pedig 6 pkrval. — Az e könyvecske iránt tanusított élenkebb részvét ösztönül fog a kiadó társulatnak szolgálni, hasonló czélú s irányu, több más munkáscákkal is mielőbb gazdagítani a gyermekirodalmat; e vállalatával az iskola- és nevelésügynek legjobb szolgálatot vélvén tenni.

Kelt Pesten, aprilhó 8-án 1853.

A társulati igazgatóságtól.

Csöd kántor-tanítói állomásra. A Györi püspöki megyének Széplaki egyházkerületében létező, s *N-Peresz t e g i* plebániához tartozó fiókhelyen az éneklő-tanítói állomás megüresedvén, annak betöltése végett f. é. Máj 12-kén csöd fog tartatni. Jövedelme ez állomásnak 20 p. m. rózs, 5 p. m. buza, 50 db rözse, 19 frt. p. p. 40 db kenyér, 200 nyaláb szalma fütés végett, 2 db szántóföld, 1 db rét, a szellérek s lakók párberben fizetnek 6 kr. pp. Ezen kül a Stola illeték. A csödülektől kívántatik, hogy képezdei oklevéllel, erkölcsi, politikai magukviselete felöli okmányal birjanak, magyarul jól, németül is valamit tudjanak.

Kelt Fertő Sz. Miklóson, Apr. 12-én 1853.

Szalay Pál,
kerületi esperes, s tanfelügyelő.

Kegyves adományok. A sz. gyermekeségi társulatnak: Nt. Szabó József peregi esperes 5 frt. p. Az arlói hívek 8 frt. p.

Jerusalem i sz. sir öreinek: A tiszta-püspöki hívek 1 frt. 12 kr.

Kiadja „a jó és olvasó könyvkiadó társulat,” szerkesztő BLÜMELHUBER FERENCZ.

Pesten 1853. Nyomatja LUKÁCS LÁSZLÓ, országot 6. sz.